

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1999, 54, 583

Keskkonnakasutusest laekuva raha kasutamise seadus

Vastu võetud 16.06.1999

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 20. juuni 1999. a otsusega nr 598

§ 1. Seaduse ülesanne

Käesolev seadus sätestab loodusvarade kasutamisest, keskkonna saastamisest ja keskkonna kahjustamisest (edaspidi *keskkonnakasutus*) laekuva raha kasutamise sihtotstarbe ja selle raha kasutamise korraldamise alused.

§ 2. Keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekuv raha

Keskkonnakasutusest laekuvast rahast kantakse riigieelarvesse:

- 1) saastetasu;
- 2) pakendiaktsiis;
- 3) piiriveekogudes ja majandusvööndis asuvate maardlate kaevandamisõiguse tasu;
- 4) 30 protsenti üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasust;
- 5) piiriveekogude vee erikasutuse tasu;
- 6) 50 protsenti käesoleva paragrahvi punktis 5 nimetatata veekogude vee ja põhjaveekihi erikasutuse tasust;
- 7) 80 protsenti jahirendist;
- 8) uluki küttimisõiguse hind;
- 9) kalapüügiõiguse tasu;
- 10) 26 protsenti riigimetsast uuendusraieteks müüdud kasvava metsa raieõiguse tasust;
- 11) 26 protsenti riigimetsa majandaja uuendusraietest saadud metsamaterjali müügist laekunud rahast;
- 12) keskkonnale tekitatud kahju hüvitus.

§ 3. Keskkonnakasutusest laekunud raha kasutamise sihtotstarve

(1) Riigieelarvesse keskkonnakasutusest laekunud raha kasutatakse käesolevas seaduses sätestatud ulatuses loodusvarade taastootmiseks, keskkonnaseisundi hoidmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses:

- 1) loodusvarade taastootmine on loodusvarade kasutamiseiga seotud keskkonnakahjustuste likvideerimine, keskkonnaseisundi taastamine, taastuvate loodusvarade looduslikule taastumisele kaasaaitamine, taastumatute loodusvarade täiendavate varude ning jäätmete taaskasutamise võimaluste uuringud;
- 2) keskkonnaseisundi hoidmine on keskkonnaseisundi jälgimine ja saastamist vähendavate keskkonnakaitseabinõude rakendamine, keskkonnauuringud ning loodusobjektide kaitse korraldamine;
- 3) keskkonnakahjustuste heastamine on tegevus, mis on suunatud keskkonna saastamist põhjustavate saastekolletelikvideerimisele, keskkonna endise seisundi taastamisele ning kaitsealuste liikide poolt tekitatud kahju hüvitamine.

§ 4. Keskkonnakasutusest laekunud raha sihtotstarbelise kasutamise ulatus

Käesoleva seaduse §-s 2 loetletud, riigieelarvesse laekunud raha kasutatakse loodusvarade taastootmiseks, keskkonnaseisundi hoidmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks järgmises ulatuses:

- 1) punktides 1, 3--9 ja 12 nimetatud -- 100 %;
- 2) punktis 2 nimetatud -- 50 %;
- 3) punktides 10 ja 11 nimetatud -- 15 %.

§ 5. Keskkonnakasutuse tasustamise arvutamise õigsuse ja maksmise tähtajalisuse kontrollimine

- (1) Saastetasu arvestatakse, kontrollitakse ja nõutakse sisse saastetasu seaduses (RT I 1999, 24, 361) sätestatud korras.
- (2) Pakendiaktsiisi arvutamise õigsust ja maksmise tähtajalisust kontrollitakse pakendiaktsiisi seaduses (RT I 1997, 5/6, 31) sätestatud korras.
- (3) Loodusvara kasutusõiguse tasu arvutamise õigsust ja maksmise tähtajalisust kontrollib loodusvara kasutusõiguse loea väljaandja.
- (4) Keskkonnale tekitatud kahju nõuab sisse riigi keskkonnajärelevalve asutus seadusega sätestatud korras.

§ 6. Keskkonnakasutusest laekunud raha kasutamise korraldamine

- (1) Keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekunud raha eraldatakse riigieelarves käesolevas seaduses sätestatud ulatuses ja sihtotstarbel kasutamiseks riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seaduse (RT I 1996, 48, 942; 73, õiend; 1998, 59, 941) alusel Rahandusministeeriumi valitsemisalas asutatud sihtasutusele Keskkonnakeskus.
- (2) Vabariigi Valitsus otsustab sihtasutuse Keskkonnakeskus asutamise hiljemalt kahe nädala jooksul käesolevase seaduse jõustumisest.
- (3) Sihtasutuse Keskkonnakeskus nõukogu liikmetest neli nimetatakse Riigikogu otsusega.
- (4) Riigikontrollil on õigus kontrollida sihtasutuse Keskkonnakeskus kogu tegevust.

§ 7. Muud eraldised loodusvarade taastootmiseks, keskkonnaseisundi hoidmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks

Täiendavalt käesolevas seaduses sätestatud korraldatakse sihtasutuse Keskkonnakeskus kaudu loodusvaradetaastootmiseks, keskkonnaseisundi hoidmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks:

- 1) riigieelarvest ja kohalikest eelarvetest tehtud muude sihtotstarbeliste eraldiste kasutamist;
- 2) vastavate riikidevaheliste ja rahvusvaheliste programmide finantseerimist;
- 3) valitsusväliste organisatsioonide ja riigi vastavate koostööprojektide realiseerimist.

§ 8. Muudatused varasemates õigusaktides

(1) Veeseaduse (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155) § 11¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Vee erikasutuse tasust laekub 50% riigieelarvesse ja 50% erikasutuse koha järgse valla või linna eelarvesse, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud juhul. Piiriveekogude puhul laekub erikasutuse tasu riigieelarvesse.»

(2) Saastetasu seaduse (RT I 1999, 24, 361) § 7 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Saastetasu makstakse riigieelarvesse. Saastetasu kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras.»

(3) Maapõueseaduses (RT I 1994, 86/87, 1488; 1995, 75, 1321; 1996, 49, 953; 1997, 52, 833; 86, 1461; 93, 1562; 1998, 64/65, 1005; 1999, 10, 155) tehakse järgmised muudatused:

1) asendatakse sõnad «kaevandamisõiguse hind» sõnadega «kaevandamisõiguse tasu»;

2) paragrahvi 35 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu laekub 30% ulatuses riigieelarvesse ja 70% ulatuses kohalikkude eelarvesse. Piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis asuvate maardlate kaevandamisõiguse tasu laekub riigieelarvesse.»

3) paragrahvi 56 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Kui kaevandamisloa valdaja on oma tegevuse lõpetanud seadusega sätestatud korras ja õigusjärglaseta, hüvitatakse kahju, mille tekkimist ei võidud ette näha, keskkonnakasutusest laekuva raha kasutamise seaduse §-s 4 nimetatud summade arvel.»

(4) Kaitstavate loodusobjektide seaduses(RT I 1994, 46, 773; 1998, 36/37, 555) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 28 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Kaitsealuste liikide isendite tekitatud kahju hüvitatakse seaduse alusel.»;

2) paragrahvi 29 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Kaitstavale loodusobjektile tekitatud kahju hüvitus tasutakse riigieelarvesse Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras ja määrades. Selle kahju hüvitamine ei takista omanikku, välja arvatud riik, kohtu kaudu nõudmasüüdlaselt kahjustatud või hävitatud loodusobjekti taastamist või taastamistööde maksumuse või loodusobjektiväärtuse tasumist. Kaitstavale loodusobjektile tekitatud kahju hüvitust kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbelja korras.»;

3) paragrahvi 29 lõige 5 tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

(5) Loomastiku kaitse ja kasutamise seaduse(RT I 1998, 107, 1763) § 25 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kaitsealuse looma ja kevadrändel viibivate lindude tekitatud kahju hüvitatakse keskkonnakasutusest laekuva rahakasutamise seaduses sätestatud korras. Kahju hindamise meetoodika ja korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.»

(6) Jahikorralduse seaduse(RT I 1994, 30, 465; 83, 1449; 1996, 49, 953; 1997, 86, 1460) § 18 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Ulukiküttimisõiguse hind ja 80% jahirendist makstakse riigieelarvesse. Laekunud raha kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras.»

(7) Pakendiaktsiisi seaduse(RT I 1997, 5/6, 31) § 3 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Käesoleva seadusega kehtestatud aktsiis laekub riigieelarvesse.»

(8) Erastamisest laekuva raha kasutamise seaduses(RT I 1996, 26, 529; 1997, 13, 210; 28, 424; 1998, 97, 1521; 1999, 23, 352 ja 356) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«3) sihtasutusele Keskkonnakeskus -- 5%.»;

2) paragrahvi 6 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«3) sihtasutusele Keskkonnakeskus -- 5%.»;

3) paragrahvi 8 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punkti 3 ja § 6 punkti 3 kohaselt sihtasutusele Keskkonnakeskus laekunud rahakasutatakse keskkonnaseisundi hindamiseks ja keskkonnakahjustuste likvideerimiseks:

1) erastatavatel objektidel;

2) erastatud objektidel ulatuses, mida ostu-müügilepingu kohaselt peab teostama riik;

3) erastatud objektidel, kus ostu-müügilepingus ei olnud ette nähtud riigipoolset kahjustuste ennetamist või likvideerimist, kuid on tuvastatud, et kahjustused tekkisid enne erastamist.»;

4) paragrahvi 8 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Käesoleva seaduse kohaselt sihtasutusele Keskkonnakeskus laekunud raha kasutatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.»;

5) paragrahvi 10 lõikes 5 asendatakse sõna «Keskkonnafondilt» sõnadega «sihtasutuselt Keskkonnakeskus».

(9) Keskkonnajärelevalve seaduses(RT I 1997, 86, 1460) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 36 lõikes 4 asendatakse sõnad «Keskkonnafondi arvele» sõnaga «riigieelarvesse»;

2) paragrahvi 38 tekstis asendatakse sõnad «Keskkonnafondi arvele» sõnaga «riigieelarvesse».

(10) Eesti Vabariigi kalapüügiseaduse(RT 1991, 43, 516; RT I 1995, 80, 1384; 1999, 10, 152) §-d 29 ja 30 tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

(11) Kalapüügiseaduses(RT I 1995, 80, 1384; 1996, 27, 567; 1998, 108/109, 1784; 1999, 10, 152) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

«(7) Tasu kalapüügiõiguse, vähipüügiloo ja kalastuskaardi eest kantakse riigieelarvesse. Laekunud raha kasutamisesihtotstarbe ja korra sätestab seadus.»;

2) paragrahvi 26 lõige 2 tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

(12) Metsaseaduse(RT I 1998, 113/114, 1872) § 50 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Uuendusraieteks müüdud kasvava metsa raieõiguse tasust ja uuendusraietest saadud metsamaterjali müügistkeskusele laekunud rahast kantakse 26 protsenti riigieelarvesse.»

(13) Keskkonnaseire seaduses(RT I 1999, 10, 154) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõike 3 punkt 3 tunnistatakse kehtivuse kaotanuks;

2) paragrahvi 4 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

(14) Keskkonnafondi seadus(RT I 1994, 8, 105; 46, 773; 86/87, 1488; 1995, 74, 1286; 1999, 10, 152) tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

(15) Eesti Keskkonnafondi seadus(RT I 1999, 10, 152; 24, 361; 48, 541) tunnistatakse kehtivuse kaotanuks.

§ 9. Keskkonnafondi tegevuse lõpetamine

(1) Keskkonnafondi seaduse alusel moodustatud Keskkonnafondi tegevus lõpetatakse 1999. aasta 1. oktoobriks.

(2) Vabariigi Valitsus moodustab Keskkonnafondi tegevuse lõpetamiseks likvideerimiskomisjoni. Tegevuselõppemiseni kooskõlastab Keskkonnafond oma varalised tehingud likvideerimiskomisjoniga.

(3) Likvideerimiskomisjon viib läbi Keskkonnafondi valduses oleva riigivara (lepingud, kinnis- ja vallasvara, raha) ja asjaajamise (dokumentatsioon) inventuuri. Töö lõpetamisel koostab likvideerimiskomisjon Keskkonnafondivalduses oleva riigivara üleandmise-vastuvõtmise akti, mis sisaldab riigivaraseaduse § 11 lõigetes 2--4 sätestatud andmeid ja asjaajamise üleandmise-vastuvõtmise akti.

(4) Keskkonnafondi käsutuses olev vara, Keskkonnafondi õigused ja kohustused antakse üle sihtasutusele Keskkonnakeskus. Keskkonnafondi valduses olnud riigivara ja asjaajamise sihtasutusele Keskkonnakeskusüleandmise-vastuvõtmise aktile kirjutavad alla likvideerimiskomisjoni liikmed ja sihtasutuse Keskkonnakeskusjuhatuse liikmed.

(5) Õigusvastaselt võõrandatud maal tehtud ebaseadusliku raiega tekitatud kahju eest sissenõutud hüvitis ning riigiasutuse poolt realiseeritud ebaseaduslikult raiutud puidu müügist saadud Keskkonnafondi ja Keskkonnafondiosafondide erikontodele deponeeritud raha kantakse õigusvastaselt võõrandatud maa asukoha maavalitsuse selleksavatavale erikontole. Deponeeritud rahaga seotud dokumentatsioon antakse üle vastavatele maavalitsustele.

§ 10. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval.

Riigikogu esimees Toomas SAVI